

۲۲۹۵۹۷ / ت ۶۱۳۵۸ هـ

شماره .....
تاریخ ۱۳ / ۱۲ / ۱۴۰۲

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

بسمه تعالی

"با صلوات بر محمد و آل محمد"

وزارت امور اقتصادی و دارایی - معاونت حقوقی رییس جمهور

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۲/۱۱/۱۵ به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و معاونت حقوقی رییس جمهور (با همکاری شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی) و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ماده (۲۴) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰ با اصلاحات بعدی آن، آیین نامه اجرایی ماده مذکور را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین نامه اجرایی ماده (۲۴) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

- ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:
- ۱- قانون: قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰ با اصلاحات بعدی.
  - ۲- سیاست: خط مشی های بنیادین که تصمیمات مقامات و مراجع ذی صلاح در دستگاه های اجرایی بر اساس آنها اتخاذ می شود.
  - ۳- مقررات: هرگونه مقرره اقتصادی تحت هر عنوان از قبیل آیین نامه، دستورالعمل یا بخشنامه که در دستگاه های اجرایی وضع می شود.
  - ۴- رویه: شیوه های اجرایی مرسوم که مورد عمل مقامات و مراجع ذی صلاح در دستگاه های اجرایی است.
  - ۵- آیین نامه: آیین نامه لزوم ثبت و اطلاع رسانی مقررات در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار موضوع تصویب نامه شماره ۱۷۹۷۶/ت/۱۳۴۴ هـ مورخ ۱۴۰۲/۲/۹.
  - ۶- دستگاه های اجرایی: دستگاه های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶.
  - ۷- مرکز: مرکز مطالعات، پایش و بهبود محیط کسب و کار وزارت امور اقتصادی و دارایی.
  - ۸- شورای گفت و گو: شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی، موضوع ماده (۱۱) قانون.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

۹- پایگاه: پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار، موضوع تصویب نامه شماره ۸۷۲۷۷/ت/۵۸۱۱۵ هـ مورخ ۱۳۹۹/۸/۳ و موضوع ماده (۳۰) قانون.

ماده ۲- کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلفند ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این آیین‌نامه، مراجع و مقامات صلاحیت‌دار جهت وضع مقرر در دستگاه خویش را با امضای بالاترین مقام دستگاه به معاونت حقوقی رئیس‌جمهور ارسال نمایند. ثبت و انتشار مقرر در پایگاه صرفاً از سوی مراجع و مقامات ذیصلاح معرفی شده امکان‌پذیر است.

ماده ۳- دولت و دستگاه‌های اجرایی مکلفند هرگونه تغییر در سیاست‌ها، مقررات و رویه‌های اقتصادی را مطابق حداقل زمان مندرج در جدول پیوست این آیین‌نامه که تأیید شده به مهر دفتر هیئت دولت است، پیش از اجرا ضمن ارسال به مرکز (از طریق وزارت امور اقتصادی و دارایی)، با روش‌هایی مانند درج در تارنمای خویش، خبرگزاری جمهوری اسلامی، خبرگزاری صداوسیما و پایگاه ملی اطلاع‌رسانی قوانین و مقررات کشور (معاونت حقوقی رئیس‌جمهور) از محل اعتبارات مصوب مربوط، به اطلاع عموم برسانند. مقررات صرفاً پس از انتشار در پایگاه و گذشت مدت‌های مذکور لازم‌الاجرا می‌شوند.

تبصره ۱- تارنمای موضوع این ماده، همان تارنمای موضوع تبصره ماده (۳) آیین‌نامه است که نشانی دقیق آن باید حداکثر ظرف یک ماه به مرکز اعلام گردد.

تبصره ۲- معاونت حقوقی رئیس‌جمهور مکلف است صفحه ویژه‌ای با پیوند (لینک) در صفحه اصلی پایگاه ملی اطلاع‌رسانی قوانین و مقررات کشور مخصوص اعلام خبرهای تغییرات آتی در مقررات کشور ایجاد کند. دستگاه‌های اجرایی مکلفند پیش‌نویس مقررات خود را مطابق دستورالعمل ابلاغی معاونت حقوقی رئیس‌جمهور، یک هفته قبل از صدور، علاوه بر تارنمای خود، در این پایگاه منتشر و به اطلاع عموم برسانند تا فرصت لازم برای دریافت نظرات عموم و فعالان اقتصادی و تشکل‌ها (جمع‌سپاری) در تدوین مقررات فراهم شود.

ماده ۴- دستگاه‌های اجرایی مکلفند با رعایت این آیین‌نامه و ماده (۷) آیین‌نامه، مدت زمانی که مقرر پس از انتشار در پایگاه، لازم‌الاجرا می‌شود را صراحتاً درج نمایند.

تبصره- در محاسبه مدت زمان لازم‌الاجرا شدن مقرر، روز انتشار در پایگاه، جزو مدت محسوب نمی‌شود. همچنین از نظر احتساب مواعد مندرج در جدول پیوست این آیین‌نامه، هر ماه سی روز است.

ماده ۵- در صورتی که اجرای فوری مقرر مشمول جدول پیوست این آیین‌نامه، مساعد به حال محیط کسب و کار بوده و مغایر با ایمنی یا سلامت مردم نباشد، اجرای مقرر به محض انتشار در پایگاه، با تشخیص بالاترین مقام دستگاه اجرایی بلامانع است.

ماده ۶- مواردی که محرمانه بودن آن اقتضا داشته باشد، تابع قوانین و مقررات مربوط است.

۲۲۹۵۹۷ / ت ۶۱۳۵۸ هـ

شماره
تاریخ ۱۳ / ۱۲ / ۱۴۰۲

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

ماده ۷- چنانچه در قوانین، مدت یا زمان دیگری برای لازم الاجرا شدن و یا تصویب مقررات لحاظ شده باشد، همان مدت و زمان ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۸- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است با همکاری معاونت حقوقی رئیس جمهور و شورای گفت و گو، گزارش سالانه اجرا و بازخورد و اثربخشی این آیین نامه را به هیئت وزیران ارائه نماید.

ماده ۹- این آیین نامه پس از انتشار در پایگاه و از تاریخ ۱۴۰۳/۴/۱ لازم الاجرا است.

محمد مخبر
معاون اول رئیس جمهور
۱۳/۱۲

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس جمهور، دفتر رئیس مجلس شورای اسلامی، دفتر رئیس قوه قضائیه، دفتر معاون اول رئیس جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، دبیرخانه ستاد کل نیروهای مسلح، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت های قوانین و نظارت مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها و مؤسسات دولتی، معاونت های رئیس جمهور، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می شود.

پیوست: جدول موضوع تبصره ماده (۲۴) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

ردیف	سیاست‌ها، مقررات و رویه‌های اجرایی راجع به	زمان انتشار قبل از اجرا
۱	صادرات و واردات (اعم از انواع تعرفه‌ها و محدودیت‌های تجاری)	۱ ماه
۲	امور گمرکی	۱ ماه
۳	نرخ آب و برق بنگاه‌های اقتصادی	۱ ماه
۴	اعمال محدودیت در ارائه برق و گاز به واحدهای تولیدی	۱ ماه
۵	معاملات بخش عمومی اعم از مناقصه و مزایده	۱ ماه
۶	ضوابط محیط زیستی و بهداشتی واحدهای تولیدی و شهرک‌های صنعتی	۳ ماه
۷	استانداردهای اجباری سازمان ملی استاندارد	۳ ماه
۸	مالیات	۳ ماه
۹	بیمه تأمین اجتماعی	۳ ماه
۱۰	صدور پروانه احداث بنا و پایان کار در داخل، محدوده و خارج حریم شهرها و روستاها	۶ ماه

دفتر هیئت دولت

برسمای

بخشنامه به کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات، شرکت‌های دولتی،

استانداردها و سایر دستگاه‌های اجرایی

در اجرای مواد (۲۴) و (۳۰) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۶ مجلس شورای اسلامی با الحاقات بعدی آن، مبنی بر ضرورت افزایش ثبات، امنیت اقتصادی و سرمایه‌گذاری و همچنین اطلاع‌رسانی موثر مقررات مرتبط با محیط کسب و کار، کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلفند:

۱- از تغییر ناگهانی و بدون اطلاع‌رسانی قبلی مقررات و رویه‌های اقتصادی، برخلاف ماده (۲۴) قانون مذکور خودداری نمایند.

۲- هرگونه تغییر سیاست‌ها، مقررات و رویه‌های اقتصادی را در زمان مقتضی قبل از اجرا، به صورت شفاف از طریق رسانه‌های گروهی و تشکل‌های اقتصادی ذی‌ربط، به اطلاع عموم برسانند.

۳- پیش‌نویس آیین‌نامه، دستورالعمل یا بخشنامه خود را یک هفته قبل از صدور، از طریق بارگذاری در تارنمای (سایت) خود به اطلاع عموم و فعالان اقتصادی برسانند تا فرصت لازم برای اعلام نظرات عموم با فعالان اقتصادی و تشکلها وجود داشته باشد.

۴- هرگونه آیین‌نامه، دستورالعمل یا بخشنامه یا مقررۀ خود مرتبط با محیط کسب و کار را بلافاصله در "پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار" معاونت حقوقی رئیس‌جمهور ثبت نمایند و به اطلاع عموم برسانند. با توجه به ذیل ماده ۳۰ قانون فوق‌الذکر، که در تاریخ ۱۴۰۱/۲/۲۸ لازم‌الاجرا شده است، مقررات مرتبط با محیط کسب و کار پس از یک سال از تاریخ مذکور تنها در صورت ثبت در پایگاه موضوع این ماده نافذ می‌باشد.

محمد دهقان

رونوشت:

اداره کل حوزه - ۱۴۰۱/۵/۲۵

۱۷۹۷۶ / ات ۶۱۱۳۴ هـ

شماره .....
تاریخ ۹ - ۱۴۰۲ / ۲۱

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

بسمه تعالی

“با صلوات بر محمد و آل محمد”

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران - نهاد ریاست جمهوری
معاونت حقوقی رئیس جمهور

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۲/۱/۳۰ به پیشنهاد مشترک شماره ۲۴۲۶۹۲ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۸ وزارت امور اقتصادی و دارایی و معاونت حقوقی رئیس جمهور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و در اجرای ماده (۳۰) الحاقی قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، موضوع ماده (۲) قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار - مصوب ۱۴۰۰ - آیین نامه لزوم ثبت و اطلاع رسانی مقررات در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین نامه لزوم ثبت و اطلاع رسانی مقررات در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات
مرتبط با محیط کسب و کار

- ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:
  - ۱- قانون: قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار - مصوب ۱۳۹۰ - با اصلاحات و الحاقات بعدی آن.
  - ۲- پایگاه: پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار، موضوع تصویب نامه شماره ۸۷۲۷۷/ت ۵۸۱۱۵ هـ مورخ ۱۳۹۹/۸/۳ و موضوع ماده (۳۰) الحاقی قانون.
  - ۳- دستگاه های اجرایی: دستگاه های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری.
  - ۴- کسب و کار: هر نوع فعالیت تکرار شونده و مشروع اقتصادی از قبیل تولید، خرید و فروش کالا و خدمات به قصد کسب منافع اقتصادی.

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور
تصویب نامه هیئت وزیران

- ۵- محیط کسب و کار: مجموعه عوامل مؤثر در اداره یا عملکرد بنگاه‌های اقتصادی که خارج از واپایش (کنترل) مدیران آنها است.
- ۶- مقررات: هرگونه مقرر مقرر مرتبط با محیط کسب و کار تحت هر عنوان از قبیل آیین‌نامه، دستورالعمل یا بخشنامه که در دستگاه‌های اجرایی وضع می‌شود.
- ۷- اتاق‌ها: شامل اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران (اتاق ایران)، اتاق تعاون جمهوری اسلامی ایران و اتاق اصناف ایران.
- ماده ۲- دستگاه‌های اجرایی مکلفند در تدوین یا اصلاح مقررات و رویه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب و کار، نظر اتاق‌ها و تشکل‌های کارفرمایی و کارگری که عضو اتاق‌ها نیستند و سایر تشکل‌های اقتصادی ذی‌ربط را اخذ و مورد توجه قرار دهند و در صورت لزوم، از آنها برای شرکت در جلسات دعوت کنند. در مواردی که دستگاه اجرایی، تصویب مقرره‌ای را به مراجع ذی‌صلاح پیشنهاد می‌نماید، مکلف است پیشنهاد خود به همراه اطلاعاتی از قبیل اسناد پشتیبان، قوانین و مقررات مرتبط، آثار وضع مصوبه جدید بر مقررات پیشین، نظرات دریافتی از تشکل‌های اقتصادی ذی‌ربط و گزارش توجیهی پذیرش یا رد آنها را در قالب دستورالعمل ابلاغی توسط معاونت حقوقی رییس جمهور به مراجع تصمیم‌گیرنده ارسال نماید.
- ماده ۳- دستگاه‌های اجرایی مکلفند، پیش‌نویس مقررات خود را مطابق دستورالعمل موضوع ماده (۲) این آیین‌نامه، یک هفته قبل از صدور، در تارنمای (سلیت) خود به اطلاع عموم و فعالان اقتصادی برسانند تا فرصت لازم برای اعلام نظرات عموم یا فعالان اقتصادی و تشکل‌ها وجود داشته باشد. اجرای تکلیف موضوع این ماده، ساقط‌کننده تکالیف دستگاه اجرایی، مقرر در ماده (۲) این آیین‌نامه نیست.
- تبصره- دستگاه‌های اجرایی مکلفند ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، نشانی دقیق تارنمای خود، جهت اجرای این ماده را به معاونت حقوقی رییس جمهور اعلام کنند تا در پایگاه منتشر گردد.
- ماده ۴- کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلفند مقررات خود که مرتبط با محیط کسب و کار می‌باشند را مطابق با این آیین‌نامه و شیوه‌نامه اجرایی ورود اطلاعات که حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه توسط معاونت حقوقی رییس جمهور ابلاغ می‌گردد، در پایگاه ثبت نمایند.

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور
تصویب نامه هیئت وزیران

تبصره- مسئولیت صحت اطلاعات وارد شده، بر عهده دستگاه اجرایی واردکننده آن به پایگاه است.
ماده ۵- تشخیص دستگاه‌های اجرایی و مراجع وضع مقررات مرتبط با محیط کسب و کار موضوع این آیین‌نامه و همچنین مرتبط بودن مقرر با محیط کسب و کار با وزیر امور اقتصادی و دارایی است.
ماده ۶- از تاریخ ۱۴۰۲/۲/۲۸، لازم‌الاجرا شدن مقررات، منوط به ثبت و انتشار آنها در پایگاه است.
تبصره- مقررات موجد حق یا تکلیف عمومی، قلیل طبقه‌بندی به عنوان اسرار دولتی نیست و ثبت و انتشار آنها در پایگاه الزامی است.

ماده ۷- مقرراتی که علاوه بر دستگاه‌های اجرایی و کارکنان آنان، برای سایر مردم حق یا تکلیف ایجاد می‌نماید، (۱۵) روز پس از انتشار در پایگاه، لازم‌الاجرا است؛ مگر اینکه در خود مقرر، مهلت یا ترتیب خاص دیگری ذکر شده باشد.

تبصره ۱- در مواردی که اجرای مقرر بنا به ملاحظات اقتصادی از جمله ایجاد امنیت سرمایه‌گذاری، اقتضای اعطای مهلتی بیش از (۱۵) روز را دارد، دستگاه اجرایی مکلف است با رعایت ماده (۲۴) قانون، مهلت بیشتری را برای لازم‌الاجرا شدن مقرر در نظر گیرد.

تبصره ۲- دستگاه‌های اجرایی نمی‌توانند اجرایی شدن احکامی از مقرر را که موجد تکلیف برای شهروندان است و یا حقی از آنها زایل می‌نماید را به تاریخی پیش از انتشار مقرر در پایگاه تسری دهند. رعایت حقوق مکتسبه شهروندان در هر حال، الزامی است.

ماده ۸- معاونت حقوقی رییس جمهور و وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، موظفند نسبت به ارلیه آموزش‌های لازم به دستگاه‌های اجرایی، فعالان اقتصادی و عموم شهروندان در خصوص نحوه اجرای این آیین‌نامه و کاربری پایگاه اقدام کنند.

ماده ۹- مسئولان بهبود محیط کسب و کار دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱۴) قانون، ضمن همکاری با وزارت امور اقتصادی و دارایی و معاونت حقوقی رییس جمهور، مسئولیت اجرای این آیین‌نامه را در دستگاه‌های اجرایی مربوط به عهده دارند.

ماده ۱۰- نهاد ریاست جمهوری (مرکز فناوری اطلاعات، ارتباطات و امنیت) با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات زیر ساخت‌های فنی، نرم افزاری، سخت‌افزاری و امنیتی مورد نیاز اعلامی معاونت حقوقی رییس جمهور را جهت نگهداری و ارتقای مستمر پایگاه، تأمین می‌نماید. انعقاد قرارداد توسط معاونت یادشده، جهت تأمین امکانات و خدمات مورد نیاز این ماده با رعایت قوانین و مقررات مربوط، بلامانع است.

۱۷۹۷۶ / ات ۶۱۱۳۴ هـ

شماره .....
تاریخ ۹ - ۱۴۰۲ / ۲۱

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور
تصویب نامه هیئت وزیران

تبصره- نهاد ریاست جمهوری (مرکز فناوری اطلاعات، ارتباطات و امنیت) مکلف است اتصال دستگاه‌های اجرایی به پایگاه برای ثبت مقررات موضوع این آیین‌نامه از طریق شبکه دولت و نیز دسترسی عمومی به پایگاه در بستر اینترنت را تا یک هفته پس از ابلاغ این آیین‌نامه فراهم آورد.

ماده ۱۱- هزینه‌های اجرای این آیین‌نامه (از جمله هزینه نگهداری، راهبری و ارتقای مستمر پایگاه) از محل اعتبارات مصوب مربوط، تأمین می‌گردد.

ماده ۱۲- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است با همکاری معاونت حقوقی رئیس جمهور گزارش مشترکی از اجرای این آیین‌نامه را در پایان هر سال به هیئت وزیران ارسال کند.

محمد مغیر
معاون اول رئیس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس‌جمهور، دفتر رئیس مجلس شورای اسلامی، دفتر رئیس قوه قضائیه، دفتر معاون اول رئیس‌جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، دبیرخانه ستاد کل نیروهای مسلح، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت‌های قوانین و نظارت مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تنفیج و انتشار قوانین و مقررات، کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی، معاونت‌های رئیس‌جمهور، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می‌شود.

معاون حقوقی رئیس جمهور

جمهوری اسلامی ایران
ریاست جمهوری

شماره ۱۴۱۹۴۴
تاریخ ۲۵ مهر ۱۴۰۰
پوست

برتعالی

بخشنامه به کلیه وزاتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات، شرکت‌های دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی،
استانداری‌ها و سایر دستگاه‌های اجرایی

در اجرای مواد (۲) و (۳) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۶ مجلس شورای اسلامی، مبنی بر لزوم بهره‌گیری از نظرات تشکل‌های اقتصادی غیردولتی نظیر اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، تعاون ایران و تشکل‌های کارفرمایی و کارگری (که عضو اتاق‌ها نیستند)، تمامی دستگاه‌های اجرایی مکلفند؛

۱- در تدوین یا اصلاح مقررات و رویه‌های اجرایی مرتبط با کسب و کار نظر اتاق‌ها و سایر تشکل‌های اقتصادی ذی‌ربط را اخذ و مورد توجه قرار دهند و عندالاقضاء از نماینده آنها برای شرکت در جلسات دعوت کنند.

۲- در راستای تضمین اجرای مواد فوق‌الذکر، لازم است به همراه پیشنهاد مقررات و رویه‌ها، نظرات دریافتی از تشکل‌های ذی‌ربط و گزارش توجیهی پذیرش یا رد آنها، به مرجع تصمیم‌گیرنده ارسال گردد.

محمد دهقان

رونوشت:

لح اداره کل حوزه معاونت - ۱۴۰۰/۱۰/۳۸

برنهائی

به کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات، شرکت‌های دولتی، استانداری‌ها
و سایر دستگاه‌های اجرایی

دستورالعمل نحوه تدوین پیش‌نویس مقررات مرتبط با محیط کسب و کار

با عنایت به بند (۹) سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری مصوب ۱۳۹۸/۷/۲ مقام معظم رهبری و ضرورت ساماندهی مقررات و افزایش کیفیت آن‌ها و اطمینان از عدم مغایرت مقررات با هنجارهای بالادستی نظام حقوقی کشور و در اجرای ماده (۲) آیین‌نامه لزوم ثبت و اطلاع‌رسانی مقررات در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار، موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۷۹۷۶/ت/۱۳۴۵ هـ.م.م. مورخ ۱۴۰۲/۲/۹ و تبصره ۲ ماده (۳) آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۴) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، موضوع تصویب‌نامه شماره ۲۲۹۵۹۷/ت/۶۱۳۵۸ هـ.م.م. مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۱۳ هیأت وزیران، «دستورالعمل نحوه تدوین پیش‌نویس مقررات مرتبط با محیط کسب و کار» به شرح زیر تصویب می‌گردد:

ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

- ۱- قانون: قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار - مصوب ۱۳۹۰ - با اصلاحات و الحاقات بعدی آن.
- ۲- مقررات: کلیه مقررات مرتبط با محیط کسب و کار تحت هر عنوان از قبیل آیین‌نامه، دستورالعمل یا بخشنامه که در دستگاه‌های اجرایی وضع می‌شود. صرف تغییر عنوان مقرر به اطلاعیه یا مکاتبه یا مشابه آن مانع شمول عنوان مقررات بر حکم وضع‌شده نمی‌باشد.
- ۳- آیین‌نامه ماده (۳۰): آیین‌نامه لزوم ثبت و اطلاع‌رسانی مقررات در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار، موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۷۹۷۶/ت/۱۳۴۵ هـ.م.م. مورخ ۱۴۰۲/۲/۹
- ۴- پایگاه کسب و کار: پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار، موضوع ماده (۳۰) قانون و آیین‌نامه به نشانی (qavanin.ir)
- ۵- پایگاه اطلاع‌رسانی: پایگاه ملی اطلاع‌رسانی قوانین و مقررات کشور به نشانی (dotic.ir)
- ۶- دستگاه‌های اجرایی: دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸
- ۷- معاونت تنقیح: معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات معاونت حقوقی ریاست جمهوری
- ۸- اتاق‌ها: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران (اتاق ایران)، اتاق تعاون جمهوری اسلامی ایران و اتاق اصناف ایران.

ماده ۲- کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلفند در راستای اجرای ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۴) قانون، مراجع و مقامات ذی‌صلاح جهت وضع مقرر مرتب با محیط کسب و کار در دستگاه خویش را به همراه مبانی قانونی و حدود صلاحیت آن‌ها با امضای بالاترین مقام دستگاه به معاونت حقوقی رئیس جمهور معرفی نمایند. تبصره- معاونت تنقیح مکلف است فهرست مراجع و مقامات یاد شده را در پایگاه کسب و کار منتشر و بروزرسانی نماید.

ماده ۳- دولت و دستگاه‌های اجرایی مکلفند در مراحل تدوین یا اصلاح مقررات و رویه‌های اجرایی نظر کتبی اتاق‌ها و آن دسته از تشکل‌های اقتصادی ذی‌ربطی که عضو اتاق‌ها نیستند و در صورت لزوم، ذینفعان، مراکز علمی معتبر از جمله دانشگاه‌ها، مراکز پژوهشی، بنیاد ملی نخبگان و همچنین نهادهای قانونی مردم‌نهاد تخصصی و صنفی را اخذ و مورد توجه قرار دهند و در صورت اقتضاء از آنها، برای شرکت در جلسه دعوت کنند. پس از تدوین پیش‌نویس مقرر، دستگاه اجرایی مکلف است حداقل یک هفته قبل از صدور مقرر، پیش‌نویس اخیر را علاوه بر تارنمای خود، در پایگاه اطلاع‌رسانی منتشر نماید تا زمینه جمع‌سپاری در تدوین مقررات فراهم گردد. پیش‌نویس موضوع این ماده، حتی‌الامکان با رعایت بندهای زیر تنظیم و توسط دستگاه اجرایی در پایگاه یاد شده بارگذاری می‌شود:

- ۱- درج مقدمه توجیهی مبنی بر ضرورت و مطلوبیت وضع مقرر
  - ۲- ذکر مبنای قانونی وضع مقرر مانند اصل (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
  - ۳- پیوستی حاکی از نظرخواهی و توجه به این نظرات در راستای رعایت ماده (۳) قانون
  - ۴- اخذ نظر بالاترین مقام حقوقی دستگاه واضح مقرر جهت حصول اطمینان از عدم مغایرت مقرر با قوانین
  - ۵- تعیین اثر وضع مقرر بر مقررات پیشین به نحو صریح و دقیق در انتهای پیش‌نویس.
- ماده ۴- در مواردی که دستگاه اجرایی، تصویب مقررهای را به مراجع ذی‌صلاح پیشنهاد می‌نماید مکلف است پیشنهاد خود به همراه اطلاعاتی از قبیل اسناد پشتیبان، قوانین و مقررات مرتبط، آثار وضع مصوبه جدید بر مقررات پیشین، نظرات دریافتی از تشکل‌های اقتصادی ذی‌ربط و گزارش توجیهی پذیرش یا رد آن‌ها را در قالب جدول مقایسه‌ای متضمن متن فعلی مقرر (در صورت وجود)، متن پیشنهادی و نظرات واصله در خصوص هر یک از احکام پیشنهادی به نحوی که وضع یا اصلاح هر یک از احکام و دلایل توجیهی آن‌ها مشخص باشد به مراجع تصمیم‌گیرنده ارسال نماید. مراجع اخیر مشمول ماده (۳۰) قانون، مکلفند یک هفته قبل از صدور، پیش‌نویس مذکور را علاوه بر تارنمای خود در پایگاه اطلاع‌رسانی منتشر و به اطلاع عموم برسانند تا فرصت لازم برای دریافت نظرات عموم و تشکل‌ها (جمع‌سپاری) در تدوین مقررات فراهم شود.
- ماده ۵- دستگاه اجرایی واضح مقرر مکلف است ضمن رعایت ساختار متعارف مقررات (مشمول بر تاریخ تصویب، مرجع تصویب، شماره و تاریخ ابلاغ)، تاریخ لازم‌الاجراء شدن مقرر را با لحاظ موارد زیر در پیش‌نویس تعیین نماید:

- ۱- مقرراتی که علاوه بر دستگاه اجرایی و کارکنان آنان، برای سایر اشخاص حق یا تکلیف ایجاد می‌نماید، (۱۵) روز پس از انتشار در پایگاه کسب و کار، لازم‌الاجراء است؛ مگر این که مقرر مشمول بندهای (۲) و (۳) این ماده بوده و یا در خود مقرر، با رعایت بند (۴) مهلت یا ترتیب خاص دیگری ذکر شده باشد.
- ۲- در مواردی که اجرای مقرر بنا به ملاحظات اقتصادی از جمله ایجاد امنیت سرمایه‌گذاری، اقتضای اعطای مهلتی بیش از (۱۵) روز را دارد، دستگاه اجرایی مکلف است با رعایت جدول پیوست آیین‌نامه ماده (۲۴) قانون، مهلت بیشتری را برای لازم‌الاجراء شدن مقرر در نظر گرفته و تاریخ اجرایی شدن مقرر را صراحتاً در متن آن درج نماید. در صورتی که اجرای فوری مقرر مشمول جدول پیوست آیین‌نامه یادشده، مساعد به حال محیط کسب و کار بوده و مغایر با ایمنی یا سلامت مردم نباشد، اجرای مقرر به محض انتشار در پایگاه کسب و کار، با تشخیص بالاترین مقام دستگاه اجرایی بلامانع است.
- ۳- چنانچه در قوانین، مدت دیگری برای لازم‌الاجراء شدن مقررات لحاظ شده باشد، همان مدت ملاک عمل خواهد بود.
- ۴- دستگاه اجرایی نمی‌تواند اجرایی شدن احکامی از مقرر را که موجب تکلیف برای شهروندان است و یا حقی از آن‌ها زایل می‌نماید را به تاریخی پیش از انتشار مقرر در پایگاه کسب و کار تسری دهد. رعایت حقوق مکتسبه شهروندان در هر حال، الزامی است.
- ۵- در محاسبه مدت زمان لازم‌الاجراء شدن مقرر، روز انتشار در پایگاه کسب و کار، جزء مدت محسوب نشده و هر ماه شی روز است.
- ۶- ماده ثبت و انتشار مقرر در پایگاه کسب و کار با رعایت آیین‌نامه‌های اجرایی مواد (۲۴) و (۳۰) قانون، شیوه‌نامه ورود اطلاعات (موضوع ماده ۴ آیین‌نامه ماده ۳۰) و این دستورالعمل صورت می‌گیرد.
- ۷- دستگاه‌های اجرایی مکلفند گزارش اجرای آیین‌نامه‌های اجرایی مواد (۲۴) و (۳۰) قانون و این دستورالعمل را در پایان هر سال برای معاونت حقوقی ریاست جمهوری جهت انعکاس به هیأت وزیران ارسال نمایند.
- ۸- نحوه پیشنهاد و تدوین مصوبات هیأت وزیران، تابع راهنماهای دفتر هیأت دولت موضوع تبصره ۲ ماده ۲۲ (الحاقی ۱۴۰۲/۳/۲۴) آیین‌نامه داخلی هیأت دولت است. در موارد سکوت راهنماهای مذکور، این دستورالعمل اعمال می‌گردد.
- ۹- پیش‌نویس این دستورالعمل در ۱۴۰۳/۱/۵ در پایگاه اطلاع‌رسانی بارگزاری و متعاقباً در تاریخ ۱۴۰۳/۱/۳۰ در (۹) ماده به تصویب معاون حقوقی رئیس جمهور رسیده و پس از انتشار آن در پایگاه کسب و کار، از تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۰۱ برای دستگاه‌های اجرایی لازم‌الاجراء است.

محمد دهقان

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

معاونت تدوین، تسجیح و انتشار قوانین و مقررات معاونت حقوقی ریاست جمهوری

وزارت امور اقتصادی و دارایی

مرکز فناوری اطلاعات، ارتباطات و امنیت نهاد ریاست جمهوری

بسمه تعالی

شیوه نامه اجرایی ورود اطلاعات به سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران

این شیوه نامه در راستای اجرای ماده ۳۰ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۶ (الحاقی به موجب ماده ۲ قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار مصوب ۱۴۰۰/۱۲/۲۴) و به منظور ثبت قوانین و مقررات حوزه کسب و کار توسط دستگاه‌های مشمول این قانون در سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران (پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات محیط کسب و کار)، تدوین شده است.

۱- تعاریف

۱-۱) وزارت: وزارت امور اقتصادی و دارایی

۱-۲) معاونت: معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات معاونت حقوقی ریاست جمهوری

۱-۳) مرکز فناوری: مرکز فناوری اطلاعات، ارتباطات و امنیت نهاد ریاست جمهوری

۱-۴) دستگاه: دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸

۱-۵) سامانه: سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران

۲- بستر ارتباطی

سامانه در مرکز داده نهاد ریاست جمهوری مستقر و از طریق شبکه دولت در دسترس دستگاه‌ها می‌باشد؛ لذا دستگاه‌های ذی‌ربط و کاربران ثبت‌کننده اطلاعات باید به شبکه دولت متصل باشند.

تذکر: در صورتی که دستگاهی به شبکه دولت متصل نباشد مراتب را کتباً به معاونت اعلام می‌نماید تا با هماهنگی مرکز فناوری نسبت به اتصال به شبکه دولت، اقدام لازم انجام پذیرد.

۳- الزامات فناوری

۱-۳) NAT کردن IP شبکه دولت در شبکه داخلی ممنوع می‌باشد و کاربران باید از IP‌های شبکه دولت

استفاده نمایند.

- ۳-۲) IP کاربران نهایی (END USER) در دستگاه توسط واحد فناوری آن دستگاه به همراه مشخصات کاربر استفاده کننده به صورت کتبی به معاونت اعلام می‌گردد تا مراتب به مرکز فناوری ارسال و دسترسی کاربران به سامانه فعال گردد.
- ۳-۳) در صورت بروز رخدادهای سایبری از طرف ایستگاه کاربری، شبکه دولت دستگاه قطع و مسئولیت هرگونه خرابی به عهده فناوری دستگاه می‌باشد.
- ۳-۴) رویدادهای ایستگاه کاربران توسط دستگاه ثبت و حداقل یک سال نگهداری شده و در صورت بروز رخدادهای سایبری LOG مورد نیاز مربوط به ایستگاه کاربران در اختیار مرکز فناوری قرار می‌گیرد.
- ۳-۵) ایستگاه کاربری دارای آخرین نسخه سیستم عامل ویندوز باشد و همواره بروز رسانی شود.
- ۳-۶) ایستگاه کاربری به سایر شبکه‌های غیر امن بخصوص به شبکه‌ی اینترنت اتصال نداشته باشد.
- ۳-۷) ایستگاه کاربری به نرم‌افزار آنتی ویروس (دارای لایسنس) مجهز و بروز رسانی شود.
- ۳-۸) تمامی پورت‌های USB ایستگاه کاربری غیر فعال باشد.
- ۳-۹) در ایستگاه کاربری اتصال حافظه‌های جانبی (USB drive, CD/DVD Drive,...) ممنوع می‌باشد.
- ۳-۱۰) در ایستگاه کاربری تغییر دوره‌ای کلمه عبور (حداکثر هر دو ماه یک بار) انجام شود.
- ۳-۱۱) اتصال ایستگاه کاربری به شبکه دولت پس از اتمام کار قطع شده و در ساعات غیرکاری خاموش باشد.
- ۳-۱۲) رفع اشکال موارد مرتبط با فناوری اطلاعات توسط واحد فناوری دستگاه پیگیری خواهد شد.
- ۳-۱۳) هر دستگاه نسبت به معرفی یک رابط فناوری با اشراف کامل نسبت به موضوع به صورت کتبی به معاونت اقدام نماید.

۴- سامانه

ورود اطلاعات کاربران بر روی سامانه تخصصی قوانین و مقررات انجام می‌شود و در نسخه عمومی سامانه در دسترس عموم قرار می‌گیرد.

۴-۱) دستگاه‌ها مراجع نصوب خود را کتباً به معاونت اعلام می‌مایند. پس از تایید مراجع مذکور توسط معاونت و وزارت، مراتب در سامانه درج می‌گردد.

بیات

جمهوری اسلامی ایران
ریاست جمهوری

معاونت حقوقی رئیس جمهور
معاون تدوین، تنظیم و انتشار قوانین و مقررات

شماره: ۵۷۷۸۶

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۴/۰۹

ساعت: ۱۶:۴۶

طبقه بندی:

فوریت:

۴. تهیه و تدوین «آیین نامه لزوم ثبت و اطلاع رسانی مقررات در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار» با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی در اجرای ماده (۳۰) الحاقی قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار که در مورخ ۱۴۰۲/۰۱/۳۰ به تصویب هیأت وزیران رسید (ابلاغ با شماره ۱۷۹۷۶/ت/۱۱۳۴۴هـ مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۰۹)؛

۵. تهیه و تدوین «آیین نامه اجرایی ماده ۲۴ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار» که طی پیشنهاد مشترک معاونت حقوقی رئیس جمهور و وزارت امور اقتصادی و دارایی و با همکاری شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی نهایی گردید و در جلسه مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۱۵ به تصویب هیأت وزیران رسید. (ابلاغ با شماره ۲۲۹۵۹۷/ت/۱۳۵۸هـ مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۱۳)؛

۶. ابلاغ «دستورالعمل نحوه تدوین پیش نویس مقررات مرتبط با محیط کسب و کار» در اجرای ماده ۲ آیین نامه لزوم ثبت و اطلاع رسانی مقررات در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار و تبصره ۲ ماده ۳ آیین نامه اجرایی ماده ۲۴ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار (ابلاغ با شماره ۱۳۵۴۴ مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۰۱).

۷. تدوین «منشور حقوق فعالان اقتصادی» که در مرحله نظرخواهی از دستگاه های اجرایی و فعالان اقتصادی می باشد.

ب) اقدامات اجرایی معاونت حقوقی:

۱. پیگیری اجرای احکام «آیین نامه لزوم ثبت و اطلاع رسانی مقررات در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار» و اتصال دستگاه های اجرایی به پایگاه مذکور (شامل ۱۲۶ نامه صادره و ۱۵۲ نامه وارده)؛

۲. فراهم نمودن امکان دسترسی عمومی به پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با کسب و کار در بستر اینترنت از طریق سایت qavanin.ir؛

۳. برگزاری دوره های آموزشی دستگاه های اجرایی در خصوص ثبت و بارگزاری مقررات در سامانه ملی قوانین و مقررات و پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار برای بیش از (۵۰) دستگاه؛